

PORVOON KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖS 2005

1651/13/130/2006

KH § 127

Valmistelu: Peter Kjällman

Kuntalain mukaan kunnan julkistettavaan tilinpäätökseen tulee sisältyä tuloslaskelma, tase, konsernitase sekä niiden liitetiedot, talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Tilinpäätökseen otetaan lisäksi kunnan liikelaitosten tuloslaskelma ja tase sekä rahoituslaskelma.

Porvoon kaupungin virallinen tuloslaskelma, tase ja konsernitase esitetään ilman sisäisiä menoja ja tuloja. Sen sijaan talousarvion ja toteutumisvertailun tulot ja menot sisältävät myös sisäiset menot ja tulot, joihin toimielin tai muu tehtävästä vastaava yksikkö voi vaikuttaa. Itä-Uudenmaan alueellinen pelastuslaitos toimii erillisenä taseyksikkönä Porvoon kaupungin organisaation sisällä.

Toiminnan lähtökohtana on ollut kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio, talousarviomuutoksineen ja taloussuunnitelma sekä Porvoon kaupungin strategia. Talousarvion toiminnalliset tavoitteet ja määrärahat ovat olleet sitovia kaupunginvaltuuston nähdn toimialatasolla. Yleishallinto ja pelastuslaitos rinnastetaan tässä yhteydessä toimialaan. Kaupunginhallitus päättää toimialojen määrärahojen sekä tavoitteiden jakamisesta tehtäväalueille. Määrärahat ovat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta olleet sitovia bruttomenojen osalta.

Toimialojen osalta talousarvio (talousarviomuutos ja nettoyksiköt mukaan lukien) on ylittynyt 3,6 % ja toimintatuotot 9,6 %. Sosiaali- ja terveystoimen suurimmat kulujen ylitykset koskevat terveystoimen palveluja ja sosiaalityötä. Sivistystoimen suurimmat kulujen ylitykset koskevat koulutustointia. Suurin toimintatuottojen ylitys koskee lasten päivähoitoa. Teknisen ja ympäristötoimen suurin toimintatuottojen ylitys koskee katu- ja liikenneosastoa samoin toimintatuottojen ylitys. Syyt poikkeamiin ilmenevät talousarvion toteutumista koskevasta tekstistä.

Tilinpäätöksen vuosikate (kaupunki + vesilaitos + alueellinen pelastustoiminta) on 19,2 miljoonaa euroa (409,2 euroa/asukas) ja tilikauden ylijäämä 6,6 miljoonaa euroa. Vastaavat luvut (vuosikate ja ylijäämä) pelkästään kaupungin osalta ovat 16,0 ja 5,6 miljoonaa euroa. Kaupungin alkuperäinen talousarvio näytti 4 miljoonaa euroa ylijäämää.

Verotulojen kertymä oli 9,9 miljoonaa suurempi kuin alkuperäinen talousarvio. Valtionosuuksia saatiin 1,2 miljoonaa euroa budjetoitua enemmän.

Lainaa otettiin vuoden 2005 aikana 22,6 miljoonaa euroa, mikä on 3,7 miljoonaa euroa budjetoitua vähemmän. Pitkäaikaisia lainoja vähennettiin 16,6 miljoonaa euroa. Lainakanta oli vuoden lopussa 103,8 miljoonaa euroa eli 2 210 euroa asukasta kohti. Loppupääomalla painotettu keskiporkko oli vuonna 2005 3,12 %.

Koko kaupunkikonsernin lainakanta oli 199,7 miljoonaa euroa eli 4 250 euroa asukasta kohti. Konsernin lainakanta oli 11 miljoonaa euroa suurempi kuin edellisenä vuonna.

Kassavaroja oli vuoden lopussa 21,3 miljoonaa euroa ja kassan riittävyys 31 päivää.

Liitteet:

Porvoon kaupungin tasekirja 2005 liitteineen
Porvoon veden tilinpäätös 2005

Kj:

Kaupunginhallitus hyväksyy vuoden 2005 tilinpäätöksen, allekirjoittaa sen ja esittää sen kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Tilinpäätös annetaan tilintarkastajille tarkastettavaksi ja tarkastuslautakunnalle arviointikertomuksen laatimista varten.

Kaupunginhallitus ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että tulos käsitellään seuraavalla tavalla:

- tehdään 403 495 euron investointivaraus pelastuslaitoksen investointeihin
- tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan Porvoon Veden osalta 722 837,73 euroa ja pelastuslaitoksen osalta 111 256,43 euroa
- siirretään loppuosa tuloksesta 6 561 314,13 euroa taseeseen tilikauden ylijäämä tilille.

Päätös:

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti ehdottaa kaupunginvaltuustolle, että tulos käsitellään seuraavalla tavalla:

- tehdään 403 495 euron investointivaraus pelastuslaitoksen investointeihin
 - tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan Porvoon Veden osalta 722 837,73 euroa ja pelastuslaitoksen osalta 111 256,43 euroa
 - siirretään loppuosa tuloksesta 6 561 314,13 euroa taseeseen tilikauden ylijäämä tilille.
-

Liitteet:
Porvoon kaupungin tasekirja 2005 liitteineen
Porvoon veden tilinpäätös 2005
Tilintarkastuskertomus

Tilintarkastuskertomus vuodelta 2005 merkitään tiedoksi.

Tarkastuslautakunta esittää kaupunginvaltuustolle, että tilinpäätös hyväksytään ja vastuuvapaus myönnetään kaupungin hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille tilikaudelta 1.1.-31.12.2005 edellyttäen, että valtuusto hyväksyy tilintarkastuskertomuksessa mainitut talousarvion sitovien määrärahojen ylitykset.

Valtuutettu Bäcklund esitti valtuutettu Mattssonin kannattamana, että

1. tilintarkastuskertomuksessa mainitut talousarvion sitovien määrärahojen ylitykset hyväksytään
2. tulos käsitellään seuraavalla tavalla:

- tehdään 403 495 euron investointivaraus pelastuslaitoksen investointeihin
- tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan Porvoon Veden osalta 722 837,73 euroa ja pelastuslaitoksen osalta 111 256,43 euroa
- siirretään loppuosa tuloksesta 6 561 314,13 euroa taseeseen tilikauden ylijäämätilille.

3. tilinpäätös hyväksytään ja vastuuvapaus myönnetään kaupungin hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tili- ja vastuuvollisille viranhaltijoille tilikaudelta 1.1.-31.12.2005.

Valtuutettu Ruohonen-Lerner esitti, ettei kaupungin hallintoa- ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tili- ja vastuuvollisille myönnetä vastuuvapautta.

Koska valtuutettu Ruohonen-Lernerin esitystä ei kannatettu, se raukesi.

Päätös:
Kaupunginvaltuusto päätti yksimielisesti:

- merkitä tilintarkastuskertomuksen vuodelta 2005 tiedoksi
- hyväksyä tilintarkastuskertomuksessa mainitut talousarvion sitovien määrärahojen ylitykset
- että tulos käsitellään seuraavalla tavalla:
 - tehdään 403 495 euron investointivaraus pelastuslaitoksen investointeihin
 - tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan Porvoon Ve-

den osalta 722 837,73 euroa ja pelastuslaitoksen osalta 111 256,43 euroa

- siirretään loppuosa tuloksesta 6 561 314,13 euroa taseeseen tilikauden ylijäämätilille.

- hyväksyä tilinpäätöksen ja myöntää vastuuvapauden kaupungin hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tili- ja vastuuvollisille viranhaltijoille tilikaudelta 1.1.-31.12.2005.

Valtuutettu Ruohonen-Lerner jätti seuraavan eriävän mielipiteen tili- ja vastuuvapauden myöntämisestä:

"Porvoon kaupungin hallinnon ja taloudenhoidon vastuuhenkilöille vuodelta 2005 ei olisi pitänyt myöntää tili- ja vastuuvapauksien, koska 7,2 miljoonan euron käyttötalouden määrärahojen ylityksiä vuodelta 2005 ei ole perusteltu asianmukaisesti kaupunginvaltuustolle. Ylityksen lisäksi monet kysymykset, jotka liittyvät Porvoon kaupungin vuoden 2005 hallinnon ja talouden hoitamiseen, ovat jääneet ilman vastauksia. Useissa käytännön tilanteissa kuntalaisten, yritysten ja kaupungin henkilöstön tasapuolinen kohtelu ei ole toteutunut. Näiden syiden vuoksi tili- ja vastuuvapauden myöntäminen on kyseenalainen ja väärä viesti virkamiesjohdolle ja johtaville poliitikoille. Näkemyksiäni perustelen muutamalla käytännön esimerkillä:

1. Porvoon kaupungin hallinnossa on jo useita vuosia käsitelty "salaisena asiana" kaupungin kiinteän ja irtaimen omaisuuden myyntiä. Selvittämättä on, kuinka kiinteistöjen ja osakehuoneistojen yksittäiset kaupat on toteutettu. Eräs kiinteistönvälittäjä on myynyt mm. seuraavat kiinteistöt vuonna 2005:

- Kråkönympyrä 432, pinta-ala 4 240 neliötä, tontilla on purettava rakennus, tontille saa rakentaa yhden 300 k-m²:n omakotitalon. Porvoon kaupunki sai kauppahintaa kiinteistöstä 20 000 euroa, kiinteistönvälittäjälle on maksettu välityspalkkiota kaupasta 2 000 euroa.

- Mustijoentie 120, pinta-ala 2 800 m², tontilla on purettava rakennus, tontille saa rakentaa 250 k-m²:n suuruisen omakotitalon ja 80 k-m²:n talousrakennuksen. Porvoon kaupunki sai kauppahintaa kiinteistöstä 30 000 euroa, kiinteistönvälittäjälle on maksettu välityspalkkiota kaupasta 2 000 euroa.

Kun Porvoon kaupunki järjesti kiinteistönvälittäjien välisen tarjouskilpailun vuonna 2003, ei valituksi tulleen yrityksen tarjousasiakirjassa eikä tarjouksista laaditussa tarjousyhteenvedossa ollut mainintaa minimiveloituksesta, tarjouksen mukaan yrityksen välityspalkkio oli 2,44 prosenttia. Oliko kiinteistönvälittäjällä oikeus 2 000 euroa välityspalkkioon Kråkönympyrän ja Mustijoentien kiinteistöistä? Saiko Porvoon kaupunki käyvän markkinahinnan myydyistä kohteista?

2. Myös yksittäisten, taloudellisesti hyvin merkittävien, monivuotisten sopimusten alkuperäisten sopimusehtojen muuttaminen jälkeinpäin kaupungille epäedulliseen suuntaan vaatisi puolueetonta selvitystä.

Esimerkkinä mainittakoon Osuuskauppa Oslan ja Porvoon kaupungin neuvotteluryhmän välinen yllättävä sopimus vuodelta 2005. Sen mukaan Porvoon kaupunki ei peri Osuuskauppa Oslalta 252 000 euron suuruista sopimussakkoa, vaikka Osuuskauppa Osla on laiminlyönyt Näsin S-marketin tonttikauppoihin vuonna 1997 kytketyt rakentamisvelvoitteensa, mitkä todennäköisesti ovat omalta osaltaan alentaneet market-tontin hintaan vaihtokaupan yhteydessä.

Porvoon kaupunki omisti alunperin Näsin automarketin tontin, vaihtoi sen 1997 Raul Hellberg Oy:n omistamaan Hellbergin halliin ja sen tonttiin. Kaupunki sai vaihdossa välirahaa 1,5 mmk. Muutaman päivän kuluttua vaihtokaupasta Raul Hellberg Oy myi juuri vaihdossa saamansa S-marketin tontin Osuuskauppa Oslalle 8,8 mmk:lla. Porvoon kaupungin Raul Hellberg Oy:lle vaihtokirjassa asettamat, määräaikaan sidotut rakentamisvelvoitteet siirtyivät kiinteistökaupan yhteydessä Osuuskauppa Oslalle.

Porvoon kaupungin taloudellisten etujen valvontaan liittyvät ongelmat, jotka syntyvät monivuotisten sopimusten ja projektien hallinnassa, pitää tiedostaa, huomioida ja ratkaista.

3. Porvoon kaupunki ei ole viime vuosina hakenut edes suurimpiin ja kalleimpiin kouluinvestointeihin valtionosuuksia, jotka olisivat voineet olla maksimissaan noin 40 prosenttia hyväksytyistä investointineuvoista. Erityisesti isojen koulujen (Keskuskoulu, Pääskytien yläaste ja Kumpulan koulu) peruskorjaushankkeet ovat olleet jo vuosia tiedossa, joten niihin saadut valtionosuudet olisivat merkittäväällä tavalla vähentäneet kaupungin lisävelkaantumista. Tulisi selvittää, kenen vastuulla valtionosuuksien hakeminen on ollut, ja miksi niitä ei ole haettu. Tulevaisuudessa kaikki ajateltavissa olevat valtionosuudet tulisi hakea oikea-aikaisesti ja valtion edellyttämällä tavalla kaupungin investointeihin.

4. Eräiden kaupungin rakennushankkeiden urakkasopimukset alkuvaiheen karsintalistoineen ja myöhemmin tehtyine sopimuksineen lisä- ja muutostöistä tulisi tarkastaa ulkopuolisten asiantuntijoiden toimesta. Vastaavatko karsintalistojen mukaiset urakkasumman alennukset lisä- ja muutostöiden aiheuttamia lisälaskuja? Onko kaikille laskuille maksuperuste vai onko maksettu ylihintaa? Onko noudatettu lakia julkisista hankinnoista?

5. Porvoon kaupunki on tehnyt erään yrittäjän kanssa ensimmäisen tontinvuokrasopimuksen Jokikadun rantaravintolan tontista vuonna 2002. Tontinvuokrasopimusta on tämän jälkeen "tarkistettu". Vastoin tontinvuokrasopimuksen ehtoja on ensimmäiset tontinvuokrat laskutettu vasta vuonna 2005. Onko toimittu kaupungin edun mukaisesti? Kaupunki tarjosi muille yrittäjille tonttia vuokrattavaksi 10 vuodeksi, vuokratontti ei ollut tarjouspyynnön mukaan siirtokelpoinen ja kiinnityskelpoinen. Kuitenkin tontin vuokralaisen, V & G Capital Oy:n kanssa on allekirjoitettu tontinvuokrasopimus, jonka mukaan se on kiinnitys- ja siirtokelpoinen ja voimassa vuoden 2024 loppuun saakka, minkä jälkeen vuokralaisella on oikeus jatkosopimukseen. Onko yrittäjiä kohdeltu tarjouskilpailussa tasapuolisesti?

6. Porvoon kaupungin hallinnossa on jo vuosia tehty viranhaltijapäätöksiä eräiden henkilöiden palkankorotuksista, mikä on omalta osaltaan vaikuttanut myös siihen, että talousarvion käyttötalouden määrärahat ovat toistuvasti ylittyneet. Esimerkiksi vuonna 2005 alkuperäisen talousarvion menomäärärahojen ylitys on ollut yli 13 miljoonaa euroa. Summasta 7,2 miljoonaa euroa on edelleen ilman perusteluja, eikä valtuustolta ole anottu ylitysoikeutta. Onko Porvoon johdolla virkamiehillä valtuuksia maksaa ylimääräisiä palkankorotuksia sekä tehdä erilaisia sopimuksia ja hankintoja ilman tarkoitukseen varattuja määrärahoja?

7. Kaavoitus- ja rakennuslautakunnassa on vuonna 2005 tehty useita äänestyspäätöksiä. Toteutuuko kuntalaisten tasapuolinen kohtelu kaavoitus- ja rakennuslupa-asioissa?

8. Eräs virkamiesjohtaja on osallistunut 31.3.-3.4.2005 Lapissa moottorikelkkasafarille, jonka järjestäjänä on ollut Sonera, kaupungin merkittävä yhteistyökumppani (puhelinliikennesopimukset sekä Sonera-talon vuokasopimuksia ja kiinteistökauppa). Voidaanko kyseistä matkaa pitää sellaisena virkamatkana, josta Porvoon kaupunki maksaa palkkaa, päivärahaa, km-korvauksia ja lentoliput? Oliko matkalle varattu määrärahat vuoden 2005 talousarvioon? Edelleen on selvittämättä, kuka maksoi matkan majoituskustannukset, ateriat ja moottorikelkkasafarin.

9. Porvoon kaupungin internet-sivuilta on poistettu yli 12 kuukautta vanhat pöytäkirjat. Tämä vaikeuttaa kuntalaisten tiedonhakua ja -saantia. Tarkastuslautakunta on vuoden 2004 arviointikertomuksessa korostanut hallinnon avoimuuden ja läpinäkyvyyden merkitystä, mihin hallinto on vastannut aivan päinvastaisella toimenpiteellä. Vuonna 2005 internetistä poistetut pöytäkirjat tulee ensi tilassa palauttaa takaisin verkkoon. Myös kaikkien viranhaltijapäätösten tietosisältöä ja saatavuutta tulisi kehittää. Kunkin viranhaltijapäätöksen minimivaatimuksena tulisi olla päätösasiaa kuvaava asiaotsikko.

10. Useiden edellisten vuosien huomautukset tilintarkastus- ja arviointikertomuksissa (mm. autopaikkojen vapaaksiostosopimukset, erään viivästyskorkoasian selvittäminen Rantakadun kiinteistökaupan yhteydessä, eräät matkalaskut...) eivät ole johtaneet toimenpiteisiin. Kaupunginjohtaja ja kaupunginhallitus tulisi velvoittaa ryhtymään korjaaviin toimenpiteisiin.

Porvoon kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian 2010 mukaiset arvot, kuten asukas- ja asiakaslähtöisyys, oikeudenmukaisuus ja avoimuus, osaaminen ja yhteistyö sekä vaikuttavuus ja tuloksellisuus, tulee saada näkyviin kaupungin kaikessa toiminnassa. Hyvää hallintotapaa tulee kehittää. Talousarviojärjestelmää tulee muuttaa siten, että kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio ja sen sisältämät määrärahat ja toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet mietään hallintoa sitoviksi ja velvoittaviksi."
